

Sarlotta Suominen

APUVÄLINEIDEN LUOKITTELU JA APUVÄLINEREKISTERI
- SATAESTEETÖN -HANKE, KAIKKIEN KOTI

Fysioterapian koulutusohjelma
2011

APUVÄLINEIDEN LUOKITTELU JA APUVÄLINEREKISTERI-SATAESTEETÖN -HANKE, KAIKKIEN KOTI

Suominen, Sarlotta
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Fysioterapian koulutusohjelma
Maaliskuu 2011
Ohjaaja: Leppänen, Erja
Sivumäärä: 39
Liitteitä: 3

Asiasanat: apuvälineet, luokitus, rekisterit, standardit, ICF

Tämä opinnäytetyö on osa Sataesteetön – hanketta. Opinnäytetyön aiheena oli Sataesteetön – hankkeen, Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelu kahden erilaisen luokitusjärjestelmän pohjalta. Yhteistyötahoina toimivat Sataesteetön – hanke ja Satakunnan ammattikorkeakoulun, sosiaali- ja terveysalan viestintä- ja markkinointisuunnittelija sekä Porin kaupungin sairaalan fysioterapeutti.

Opinnäytetyössä luokiteltiin Kaikkien Kodin apuvälineet kansainvälisen standardin ISO 9999 – Vammaisten apuvälineet – Luokitus ja terminologia sekä toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen (ICF) mukaan. ISO 9999 standardiin perustuvasta apuvälineiden luokittelusta luotiin Internet-sivut, jotka toimivat virtuaalisena apuvälinerekisterinä Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivuilla.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi tuote, virtuaalinen apuvälinerekisteri. Virtuaalisessa apuvälinerekisterissä Kaikkien Kodin apuvälineet ovat luokiteltu kansainvälisen ISO 9999 standardin mukaan. Apuvälinerekisterin avulla Sataesteetön – hanke pystyy seuraamaan mitä apuvälineitä hankkeella on pitkäaikaislainassa eri apuvälineyrityksistä. Lisäksi yhdenmukainen ISO 9999 standardiin perustuva luokittelujärjestelmä selkeyttää apuvälineiden tilastointia.

ICF-luokitukseen pohjautuvassa apuvälineluokituksessa yhdistetään apuvälineet ja toimintakyky. Apuväline voi mahdollistaa ja helpottaa käyttäjänsä puuttuvaa tai heikentynyttä toimintakykyä. Toimintakyky ja sen ylläpitäminen ovat puolestaan fysioterapian kulmakiviä.

ASSISTIVE DEVICE CLASSIFICATION AND ASSISTIVE DEVICE REGISTER- SATAESTEETÖN HOME FOR ALL

Suominen, Sarlotta
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Physiotherapy
March 2011
Supervisor: Leppänen, Erja
Number of pages: 39
Appendices: 3

Keywords: assistive devices, classification, registers, standards, ICF

This thesis is a part of the “Sataesteetön Project”. The purpose of this thesis is to classify “Sataesteetön Home For All” assistive devices according to two different classification systems. In my preparing this thesis, I co-operated with Sataesteetön, i.e Satakunta University of Applied Sciences Faculty of Social Services and Health Care’s planning officer for communications and marketing, as well as with physiotherapist of Pori City Hospital.

In this thesis, assistive devices are classified according to the International Standard of ISO 9999 Assistive Products for Persons with Disability- Classification and Terminology, and International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). From the assistive device classification based on the ISO 9999 standard was a website created, which functions as a virtual assistive device register at Satakunta University of Applied Sciences websites.

The result of this thesis was a product, Virtual Assistive Device Register. In this Virtual Assistive Device Register, the assistive devices included in Sataesteetön Home for All are classified accordance with the ISO 9999 standard. With this Virtual Assistive Device Register, Sataesteetön can follow which assistive devices Sataesteetön have borrowed from different assistive device providers. The Assistive Device Register, which is uniform and is based on ISO 9999, likewise brings clarity to the compilation of statistics on assistive devices.

In the assistive device classification based on the ICF, assistive devices and the ability to function are given a comparing overview. An assistive device potentially enables and facilitates its user’s failing or impaired ability to function. Ability to function and its continued sustenance are the cornerstones of physiotherapy.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SATAESTEETÖN – HANKE JA KAIKKIEN KOTI.....	7
3	TAVOITTEET JA TARKOITUS	9
4	TUTKIMUSONGELMAT	10
5	APUVÄLINE	11
6	KANSAINVÄLINEN ISO 9999- APUVÄLINELUOKITUS.....	13
	6.1 Apuvälineluokituksen ISO 9999 tausta	13
	6.2 Apuvälineluokituksen tarkoitus	14
7	ICF- TOIMINTAKYVYN, TOIMINTARAJOITTEIDEN JA TERVEYDEN KANSAINVÄLINEN LUOKITUS	16
	7.1 Tausta-ajatus	16
	7.2 Tavoitteet	17
	7.3 Käyttömahdollisuudet.....	17
	7.4 Luokituksen sisältö	19
	7.4.1 Vuorovaikutussuhteet.....	19
	7.4.2 Luokituksen osa-alueiden määritelmät.....	20
8	TOTEUTUS	21
	8.1 Aiheen valinta	21
	8.2 Aiheen tarkentuminen.....	21
	8.3 Toiminnallinen opinnäytetyö	23
	8.4 Yhteistyötahot.....	23
	8.5 Apuvälineiden luokittelu.....	24
	8.5.1 Apuvälineiden luokittelujärjestelmät Satakunnassa.....	24
	8.6 Apuvälineiden luokittelu hyödyntäen SFS-EN ISO 9999	25
	8.6.1 Ryhmittelyperusteet ja koodit	26
	8.6.2 Virtuaalisen apuvälinerekisterin luominen.....	28
	8.7 Apuvälineiden luokittelu hyödyntäen ICF-luokitusta.....	29
	8.7.1 ICF-luokituksen osa-alueet, aihealueet ja koodit	30
	8.8 Opinnäytetyön aikataulu	32
9	TULOKSET	33
	9.1 Virtuaalinen apuvälinerekisteri Kaikkien Kodin apuvälineistä.....	33
	9.2 ICF-luokitukseen pohjautuva apuvälineluokitus	34
10	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Toimintatapoja muuttamalla ja teknologisia ratkaisuja hyödyntämällä on mahdollista kompensoida toiminnanvajavuutta, ja näin edistää toimintakykyä. Apuvälineet voivat merkittävästi helpottaa tai nopeuttaa päivittäisistä toimista selviytymistä. (Therapiafennican www-sivut 2011)

Kun apuvälineitä on paljon joissakin organisaatioissa; sairaalassa, terveyskeskuksessa tai jossakin muussa apuvälineyksikössä, on apuvälineiden tilastointi olennaisen tärkeää esimerkiksi seurannan takia.

Jotta apuvälineiden tilastoinnista tulisi yhtenäinen ja looginen, on tilastoitavat asiat ensin luokiteltava. Luokittelulla puolestaan tarkoitetaan luokiteltavien yksiköiden jaottelua määrättyjen ominaisuuksien mukaan eri ryhmiin niin, että jokainen luokiteltava yksikkö kuuluu vain yhteen ryhmään. Luokittelun yhteydessä ryhmät nimetään ja niille annetaan tunnukset esimerkiksi numerokoodit. Useat Suomessa tehdyt luokitusstandardit vastaavat täysin kansainvälisesti tunnustettuja virallisia standardeja tai ovat rakennettuja kansainvälisten standardien pohjalta. (Tilastokeskuksen www-sivut 2011)

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten kansainvälistä apuvälineluokitusta ISO 9999 standardia ja toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälistä luokitusta (ICF) voidaan hyödyntää Sataesteetön – hankkeen, Kaikkien Kodin apuvälineitä luokiteltaessa. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena oli luoda virtuaalinen apuvälinerekisteri, jossa apuvälineet ovat tilastoitu ja luokiteltu johdonmukaisella tavalla. Tarve tutkimukseen luokitella apuvälineet kansainvälisen ISO 9999 standardin mukaan ja tehdä niiden pohjalta Internet-sivut tuli Sataesteetön – hankkeelta.

ICF-luokituksen ja ISO 9999 standardin yhdistäminen on tällä hetkellä maailmalla tutkimuksen alla. Luokitusjärjestelmien yhdistämisestä on luotu vasta muutama alustava dokumentti, jossa on käsitelty molempien luokitusjärjestelmien periaatteita ja hahmoteltu luokituksen kokonaisuutta. Apuvälineiden ja toimintakyvyn välinen yhteys on selvä, mutta näiden kahden ISO 9999 standardin ja ICF luokitusten pohjalta

uuden, selkeästi rajatun järjestelmän luominen vaati vielä paljon aikaa ja lisätutkimusta.

2 SATAESTEETÖN – HANKE JA KAIKKIEN KOTI

”Sataesteetön on korkeakoulun innovaatioedellytysten kehittämishanke, jossa SAM-Kin sosiaali- ja terveystieteiden, tekniikan ja liiketoiminnan alan osaajat ja opiskelijat kehittävät yritysverkoston kanssa uusia käyttäjälähtöisiä tuotteita ja toimintoja esteettömän elämän näkökulmasta”. Sataesteetön -hankkeen tavoitteena on myös käynnistää kansainvälinen esteettömyyden yhteistyö partneriyliopistojen kanssa, joilla on jo entuudestaan esteettömyyteen liittyvää tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2010)

Sataesteetön -hanke muodostuu kahdesta osahankkeesta; Kaikkien Kodista ja Kaikkien Yyteristä. Kaikkien Yyteri-osaprojektin tavoite on kehittää esteettömiä luontoliikunta- ja virkistyspalveluja Satakunnassa. Kaikkien Yyteri -hankkeessa selvitetään palvelutuottajien tietoisuutta esteettömyydestä ja kehitetään esteettömyysosaamista. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2010)

Satakunnan ammattikorkeakoulun Internet-sivujen mukaan Sataesteetön -hankkeen toisen osaprojektin Kaikkien Kodin tavoitteena on luoda esteetön koti. Tarkoituksena on toimia innovatiivisena ympäristönä alueen korkeakouluille, tutkimuslaitoksille, yrityksille sekä yhteisöille. Kaikkien Kodin yhtenä tarkoituksena on simuloida toimintakykyrajoitteita kehittämällä rajoitteita henkilöille, jotka ovat osallisina esteettömyyden tutkimisessa. Kaikkien Koti -ympäristössä testikäyttäjillä on mahdollisuus joko itsenäisesti tai avustajan kanssa testata esteettömyyttä edistäviä innovaatioita. Esimerkiksi Kaikkien Kodin keittiössä on muun muassa liikuteltavia ja elektronisesti avautuvia ja sulkeutuvia kaapistoja. Kaikkien Koti on ensimmäinen esteetön koti Satakunnan alueella. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2010)

Avoin innovaatioympäristö luo mahdollisuuden hankkeen yhteistyöyrityksille esitellä ja kehittää tuotteitaan. Kaikkien Kotia hyödynnetään myös oppimisympäristönä. Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä ovat hankkeessa mukana olevat julkiset organisaatiot ja yksityiset yritykset ja säätiöt, palvelujen tuottajat sekä Sataesteetön -hankkeessa toimiva tutkimus- ja kehittämistoimikunnan henkilöstö. Hankkeen välittömänä kohderyhmänä on kolmas sektori ja ne henkilöt, joilla on toimintakyvyn ra-

joituksia. Esteettömän asunnon, Kaikkien Kodin suunnittelu on kohdennettu ensisijaisesti ikääntyneille henkilöille, joilla on heikentynyt toimintakyky tai suurentunut riski toimintakyvyn heikkenemiseen, heikentynyt näkökyky sekä muistihäiriötä sairastaville. Välillisenä kohderyhmänä ovat hankkeessa mukana olevat opiskelijat sekä sosiaali- ja terveysalan palvelukeskus Soteekki. Sataesteetön -hankkeen rahoittajana toimivat Euroopan aluekehitysrahasto EAKR ja Satakuntaliitto ja sen osarahoittajana toimii SAMK sekä Satakunnan alueen yrityksiä. (Törne henkilökohtainen tiedonanto 8.10.2010)

3 TAVOITTEET JA TARKOITUS

Tämä opinnäytetyö on osa Sataesteetön -hanketta. Opinnäytetyön tavoitteena on luokitella Sataesteetön -hankkeen Kaikkien Kodin apuvälineet hyödyntäen kansainvälistä ISO 9999 apuvälineluokitusta. Luokittelun tuloksena muodostuu apuvälineluokittelujärjestelmä Kaikkien Kodin apuvälineistä. Apuvälineluokittelujärjestelmän pohjalta rakennetaan apuvälinerekisteri, joka toimii Internetissä virtuaalisena tilastointivälineenä.

Apuvälinerekisterin tarkoituksena on saada tilastoitua Kaikkien Kotiin tulevat apuvälineet tarkoituksenmukaisella tavalla, koska apuvälineet ovat Sataesteetön -hankkeessa pitkäaikaislainassa. Apuvälineet eivät siis ole Sataesteetön -hankkeen omia, joten apuvälineiden olemassaoloa on voitava todistaa, seurata ja niistä on huolehdittava. Apuvälinerekisteri on tässä tapauksessa aivan ehdoton. Apuvälinerekisterin avulla Sataesteetön -hanke on tietoinen siitä, mitä apuvälineitä heillä Kaikkien Kodissa on.

Opinnäytetyön toinen tärkeä tavoite on ottaa kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus eli ICF apuvälineiden luokitteluperusteeksi. Opinnäytteessä luokitellaan Kaikkien Kodin apuvälineet hyödyntäen ja soveltaen kansainvälistä toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitusta.

Opinnäytetyölläni pyrin yhdistämään käytännön osaamiseni sekä teoreettisen tiedon niin, että siitä on Sataesteetön – hankkeelle hyötyä. (Vilkkä & Airaksinen, 2004, 15)

4 TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyö vastaa seuraaviin tutkimusongelmiin:

- Miten kansainvälistä apuvälineluokitusta, ISO 9999-standardia hyödynnetään Sataesteetön -hankkeen Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelussa ja virtuaalisen apuvälinerekisterin luomisessa?
- Miten ICF-luokitusta eli toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälistä luokitusmallia voidaan hyödyntää Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelussa?

5 APUVÄLINE

Apuvälineillä tarkoitetaan niitä välineitä ja laitteita, joiden tavoitteena on vähentää vammaisuudesta tai vanhuudesta johtuvia haittoja. (Savela & Hakulinen 2001, 8) Apuvälineet auttavat muun muassa liikkumisessa, työssä, toimimisessa, kuulemisessa, näkemisessä ja kommunikoinnissa lisäten toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia. Apuvälineellä voi myös säästää käyttäjänsä voimia, joten hän pystyy toimimaan yhä monipuolisemmin. (Rissanen, Kallaranta & Suikkanen 2008, 565)

Hurnasti (2006, 13) toteaa, että apuväline sanalla on suomenkielessä monia merkityksiä. “Apuväline on väline tai laite, jolla voidaan edistää ihmisen toimintakykyä silloin, kun hänen liikkumisensa, osallistumisensa ja elämänsä on sairauden, vamman tai ikääntymisen takia heikentynyt” (Suomen Kuntaliitto, 2004, 9).

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan käytännöllinen ja tarkoituksenmukainen apuväline toimii luontevana osana käyttäjänsä elämää. Apuväline mahdollistaa ja helpottaa käyttäjänsä suoriutumista erilaisissa tehtävissä ja toimissa, sekä se antaa käyttäjälleen mahdollisuuden osallistua elämän eri tilanteisiin. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2010)

Kuntoutuksessa käytettävät hoito- ja harjoitusvälineet sekä yksilöllisesti suunnitellut ja valmistetut välineet kuuluvat myös apuvälineisiin. Apuvälinettä ei voi tarkasti aina määritellä, koska joissakin tapauksissa myös niin sanotusti tavalliset välineet kuten esimerkiksi sähköhammasharja ja nauhuri voidaan katsoa apuvälineeksi. Lisäksi markkinoille kehitetään jatkuvasti uusia innovaatioita helpottamaan arkielämän toimia. Tulevaisuudessa apuvälineet tulevat liittymään ihmisten monitorointiin sekä robotiikkaan. Jatkuvan teknologisen kehityksen myötä apuvälineen määrittely muuttuu ja laajentuu käsittämään yhä useampia tarpeita moninaisemmissa tarpeissa. (Savela & Hakulinen 2001, 8; Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2010)

Kettunen ym. (2009, 122–123) toteavat, että kuntoutujan avuntarvetta ei välttämättä poisteta apuvälineillä, eikä myöskään välttämättä mahdollisteta täysin itsenäistä selviämistä. Apuvälineet eivät myöskään korvaa inhimillistä vuorovaikutusta eri ihmis-

ten välillä. Apuvälinettä tarvitseva voi kuitenkin apuvälineen avulla olla hetken muista riippumaton ja tehdä itsenäisiä valintoja ja hallita ympäristöään. Apuvälineet auttavat täten parantamaan elämänlaatua ja -hallintaa.

Salminen kirjoittaa (2003, 19), että apuvälineiden avulla voidaan ennaltaehkäistä suurempia toimintakyvyn ongelmia. Apuvälineitä ei hankita korvaamaan henkilön puutteita, vaan niitä hankitaan mahdollistamaan toimintaa.

6 KANSAINVÄLINEN ISO 9999- APUVÄLINELUOKITUS

International Standardisation Organisation (ISO) eli kansainvälinen standardisointijärjestö vastaa ISO 9999 apuvälineluokituksesta. Tämä apuvälineluokitus on hyväksytty myös eurooppalaiseksi standardiksi, EN ISO 9999. Kansainvälinen standardi, eli ISO 9999 Assistive products for persons with disability-Classification and terminology, on käännetty suomeksi SFS-EN ISO 9999 Vammaisten apuvälineet-Luokitus ja terminologia. SFS-EN ISO 9999 on siis suomenkielinen apuvälineluokitus, joka perustuu täysin kansainväliseen ISO 9999 apuvälineluokitukseen. Suomen Standardisoimisliitto SFS omistaa oikeudet suomenkieliseen standardiin. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut 2010)

Kansainvälinen apuvälineluokitus ISO 9999 on siis yksi kansainvälisesti hyväksytty-apuvälineiden luokittelutapa. Apuvälineiden luokittelutapoja on muitakin, esimerkiksi Apuvälineiden pohjoismainen luokittelu. Joten ISO 9999 ei ole ainoa ja niin sanottu oikea tapa luokitella apuvälineitä.

6.1 Apuvälineluokituksen ISO 9999 tausta

Vuodesta 1982 Pohjoismailla on ollut yhteinen, Pohjoismaisen vammaisasiain lautakunnan hyväksymä apuvälineluokitus. ”Tämä pohjoismainen apuvälineluokitus saavutti kehitysvaiheensa aikana kansainvälistä kiinnostusta, mikä johti siihen, että kansainvälinen standardisoimisjärjestö ISO (International Organization for Standardization) päätti käyttää pohjoismaista apuvälineluokitusta kansainvälisen apuvälineluokituksen pohjana.” Ensimmäinen kansainvälinen apuvälineluokitusstandardi, nimeltä ISO 9999, Technical Aids for Disabled Persons-Classification julkaistiin vuonna 1992. (Leikas & Eräkanto 1994, 2)

De Kleijn-de Vrankrijerin (2002, 1) kirjoittaa, että ISO -standardin syntyyn vaikutti ennen kaikkea tarve yhtenäistää terminologiaa teknisten apuvälineiden saralla. Luokituksen katsottiin olevan hyödyllinen, koska se auttaisi ja helpottaisi apuvälineiden hakua sekä valintaa. Samalla luokituksesta voisi mahdollisesti hakea tuoteselosteita, apuvälineiden määräämislinjauksia, laillisia dokumentteja ja tietojärjestelmiä.

Vuoden 1992 jälkeen kansainvälistä apuvälineluokitusta on uusittu ja paranneltu muutamia kertoja. Viimeisin päivitetty luokitus on ilmestynyt vuonna 2007. (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2010) ISO 9999 -standardia tullaan jatkuvasti kehittämään apuvälineteknologian kehittyessä. (Leikas & Eräkanto, 2)

Kansainvälisessä apuvälineluokituksessa apuvälineet ovat luokiteltu niiden toiminnan mukaan. Luokitteluperustana on siis käytetty toiminnallista käyttötarkoitusta. Vuonna 2003 ISO 9999 -apuvälineluokitus hyväksyttiin ”sukulaisjäseneksi” kansainväliseen luokitusperheeseen WHO-FIC:iin (World Health Organization Family of International Classifications). ISO 9999 -apuvälineluokitus hyödyntää ICF:n terminologiaa ja määritelmiä. (RIVM:n www-sivut 2010)

Suomen standardisoimisliiton mukaan kansainvälisessä apuvälineluokituksessa (ISO 9999) esitetään luokitus vammaisten apuvälineille, niin erityisvalmisteisille kuin yleisesti saatavilla oleville. Vammaisten apuvälineet, joiden käyttämiseen tarvitaan avustajaa, sisältyvät myös tähän luokitukseen. Kansainvälisestä apuvälineluokituksesta (ISO 9999) on jätetty pois tuotteet, joita käytetään apuvälineiden asentamiseen, välineet, joita voidaan koota yhdistelemällä apuvälineitä (luokiteltu erikseen kansainvälisessä standardissa), lääkkeet, välineet ja instrumentit, joita käyttävät vain terveydenhuoltohenkilökunta, kehon sisään rakennetut laitteet, taloudellinen tuki ja eitekniset laitteet, kuten henkilökohtainen avustaja, opaskoirat ja huulilta lukutaito. (Suomen standardisoimisliiton www-sivut 2010)

Salminen (2003, 38) kirjoittaa, että kaikki SFS-EN ISO 9999 standardissa luokitellut apuvälineet eivät ole terveydenhuollon tarvikkeita ja laitteita. Täten osa apuvälineistä luokitellaan normaaleiksi kulutustavaroiksi, ja niiden turvallisuutta säätelee tuoteturvallisuuslaki.

6.2 Apuvälineluokituksen tarkoitus

Leikkaan ja Eräkannon (1994, 3) mukaan apuvälineluokituksen tarkoituksena on edistää tiedonvälitystä. Apuvälineluokituksen tavoitteita ovat muun muassa määritel-

lä apuvälineiden yhtenäinen luokittelu sekä terminologia ja muodostaa pohja esimerkiksi apuvälineiden tilastoinnille tai varastonkäsittelyjärjestelmälle. Kaikkien Kotiin tulevien apuvälineiden, kansainväliseen standardiin ISO 9999 perustuvan luokittelun, ensisijainen tavoite on apuvälineiden asianmukainen tilastointi. Tilastoinnin kautta tiedonvälityksen tulisi parantua Sataesteetön -hankkeen Kaikkien Kodin, opettajien sekä opiskelijoiden välillä.

7 ICF- TOIMINTAKYVYN, TOIMINTARAJOITTEIDEN JA TERVEYDEN KANSAINVÄLINEN LUOKITUS

Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus (International Classification of Functioning, Disability and Health) on Maailman terveysjärjestön WHO:n yleiskokouksessa 22.5.2001 hyväksymä niin kutsuttu ICF-luokitus. ICF-luokitus korostaa ennen kaikkea toiminnallista terveydentilaa. Tämä vuonna 2001 hyväksytty ICF-luokitus korvaa WHO:n vuonna 1980 julkaiseman ICIDH:n (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps) eli suomeksi vaurioiden, toiminnanvajavuuksien ja haittojen kansainvälisen luokituksen. (Kettunen ym. 2009, 9; WHO 2004, 1)

7.1 Tausta-ajatus

Suomessa ICF-luokitus otettiin käyttöön sen suomennos- ja julkaisuvuonna 2004. ICF-luokituksen taustalla on ajatus, että vain sairaus tai vamma ei kerro riittävästi ihmisen todellisesta terveydentilasta ja toimintakyvystä. ”Vaurioiden, sairauksien ja toimintakyvyn puutteiden korostumisen sijasta pitäisi tuoda enemmän esille säilyneitä taitoja, vahvuuksia, mahdollisuuksia, toimintaa ja osallistumista.” ICF-malli kuvaa ns. biopsykososiaalista toiminnallista tilaa, eli ihmistä käsitellään psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti ruumiin/kehon toimintojen, osallistumisien ja suoritusten aihealueilla. Lisäksi näihin vaikuttavat niin sanotusti tilannesidonnaiset tekijät eli yksilö- ja ympäristötekijät. (Kettunen ym. 2009, 9; Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2010)

WHO:n (2004,1) mukaan ICF-luokitus toimii toimintakyky- ja toimintaedellytysten kuvaamis- ja arviointimenetelmänä. ICF-luokitus on niin sanotusti yhteinen, kansallinen ja kansainvälinen kieli, eri alojen asiantuntijoiden ja heidän asiakkaidensa toimintaedellytysten ja toimintarajoitteiden selvittelyyn. ”ICF-luokitus ei ole yksittäinen teoria, vaan käsitteellinen viitekehys ihmisen toimintaedellytysten, terveydentilan ja ympäristötekijöiden kuvaamiseksi arjessa”(Roisko 13.2.2008/27.10.2008).

7.2 Tavoitteet

ICF-luokituksen tavoitteet ovat moninaisia. ICF-luokitus tehtiin käytettäväksi monilla eri toimialoilla ja tieteenaloilla. ICF-luokituksen keskeisenä tavoitteena on antaa tieteellinen perusta määrittellä toiminnallista terveydentilaa ja terveyteen liittyvää toiminnallista tilaa sekä niiden vaikutuksia ja määritteleviä tekijöitä. Tärkeänä tavoitteena on parantaa kommunikaatiota eri käyttäjäryhmien välillä, esimerkiksi terveydenhuollon ammattilaisten, tutkijoiden, päättäjien ja toimintarajoitteisten henkilöiden välillä sekä kansainvälisten ja kansallisten tietojen vertaaminen esimerkiksi terveydenhuollon erikoisalojen välillä. ICF-luokituksen tarkoituksena on myös luoda mahdollisuus toimia järjestelmällisenä koodausmenetelmänä terveydenhuollon tietojärjestelmissä. (WHO 2004, 5)

7.3 Käyttömahdollisuudet

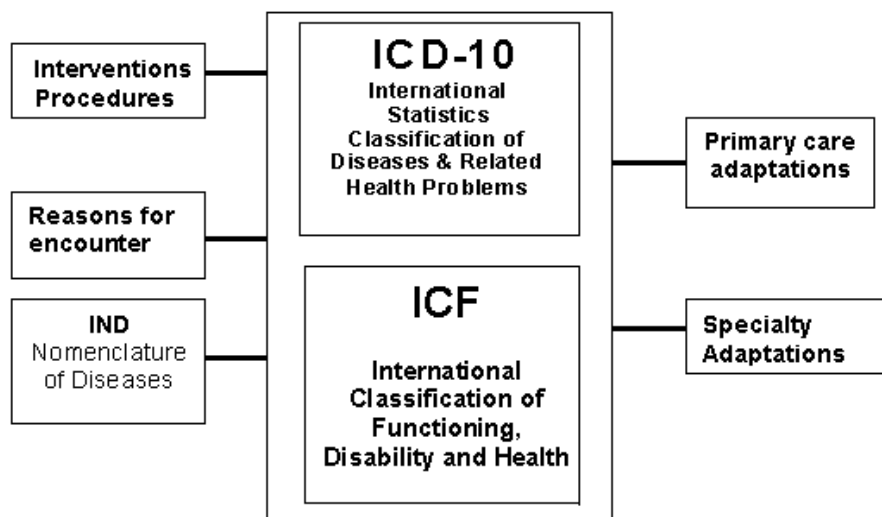
ICF-luokitus näyttää yksinkertaiselta terveyden luokitukselta, mutta sitä se ei kuitenkaan ole. ICF-luokituksella on monia käyttötarkoituksia useilla hallinnon alueilla. Tärkein käyttötarkoitus ICF-luokituksella on antaa vaihtoehtoinen suunnittelu ja menettelytyökalu päätöksentekijöille. (Institute for Human Centered Design:n www-sivut, 2010)

WHO:n (2004, 1, 5) mukaan ICF-luokitusta hyödynnetään muun muassa sosiaali- ja terveystalouden sekä sosiaalivakuutussektoreilla, palvelujen järjestämisessä, asuin-, työ- ja elinympäristön suunnittelussa sekä tavaratuotannossa. ICF-luokitus toimii tilastointivälineenä, apuvälineenä tiedon keräämisessä ja tallentamisessa esimerkiksi väestötutkimuksissa. Sitä voidaan käyttää tutkimusvälineenä, jolloin tarkastellaan ja mitataan esimerkiksi toiminnan tuloksellisuutta, elämänlaatua ja ympäristötekijöitä.

ICF-luokitusta voidaan käyttää myös klinisen työn välineenä. Tällöin ICF-luokitusta käytetään kuntoutuksen ja hoidon tarpeen arvioinnissa, toimenpiteiden ja lääketieteellisen terveydentilan aiheuttamien ongelmien yhteensovittamisessa, työkyvyn arvioinnissa ja esimerkiksi asiakkaan saaman hoidon tuloksellisuuden arvioinnissa. WHO:n toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitusta voidaan hyödyn-

tää myös sosiaalipolitiikan välineenä esimerkiksi sosiaaliturvan suunnittelussa ja tietenkin koulutusvälineenä esimerkiksi toimintakykyä koskevan tietoisuuden lisäämisessä ja opetusohjelmien laatimisessa. (WHO 2004, 5)

ICF-luokitus on osa WHO:n kansainvälistä luokitusperhettä. Toinen merkittävä luokitusperheenjäsen on kansainvälinen tautiluokitus ICD-10, eli International Classification of Diseases, Tenth Revision. Siinä missä ICF-luokitus kuvaa toimintakykyä, toimintarajoitteita ja terveyttä toiminnallisesta näkökulmasta, ICD-10 kuvaa lääketieteellistä terveydentilaa eli tauteja, häiriöitä ja vammoja etiologisesta näkökulmasta. Nämä kaksi luokitusta täydentävät toinen toisiaan, koska terveydentila vaikuttaa toimintakykyyn ja puolestaan toimintakyky vaikuttaa terveydentilaan. Kun saatu diagnositiieto yhdistetään saatuun toimintakykyä koskevaan tietoon, saadaan laajempi ja monipuolisempi kuvayksilöiden ja väestön terveydestä päätöksen tekoa varten. WHO suosittelee, että näitä kahta luokitusperheen jäsentä käytettäisiin rinnakkain. (WHO, 3-4) ICD-10 ja ICF luokitusten läheisyyttä on havainnollistettu alla (Kuvio 1.).

Kuvio 1. ICF ja ICD-10 luokitukset, WHO:n luokitusperheen jäsenet

(<http://www.unescap.org/stat/meet/widd/images/whofamily.gif> 22.10.2010)

tutkia sen eri osatekijöitä. Tässä mielessä ICF toimii kuin kieli: sen avulla muodostettavat tekstit riippuvat käyttäjästä, tämän luovuudesta ja tieteellisen kiinnostuksen kohteista”. (WHO 2004, 18)

7.4.2 Luokituksen osa-alueiden määritelmät

WHO (2004, 10) määrittelee ICF-luokituksen jokaisen osa-alueen. Jokaista osa-aluetta voi tarkastella niin positiivisella kuin negatiivisella tavalla. Ruumiin ja kehon toimintoja ovat elinjärjestelmien fysiologiset toiminnot. Näihin luetaan myös mielen-toiminnot. Ruumiin anatomiset osat, kuten elimet, raajat ja näiden rakenneosat ovat puolestaan ruumiin rakenteita. Ruumiin rakenteiden ja ruumiin sekä kehon toimintojen ongelmat, esimerkiksi poikkeamat ja puutokset, ovat puolestaan vajavuuksia.

Suoritus määritellään tehtävänä tai toimena, jonka yksilö toteuttaa. Suoritusrajoite on puolestaan yksilön vaikeus, joka yksilöllä ilmenee toimen tai tehtävän toteuttamisessa. Osallistuminen kattaa yksilön osallisuuden elämän tilanteisiin, ja osallistumisrajoite on ongelma, jonka henkilö kokee osallisuudessaan elämän eri tilanteisiin. Kontekstuaalisista tekijöistä ympäristötekijät ovat se fyysinen, sosiaalinen ja asenneympäristö, joka ympäröi ihmisiä eli missä ihmiset elävät ja asuvat. Yksilötekijöitä ovat esimerkiksi rotu, uskonto, ikä, tottumukset, kasvatus ja sukupuoli. Ne muodostavat yksilön ja elämisen taustan. Ne eivät kuitenkaan kuulu yksilön lääketieteelliseen tai toiminnalliseen terveydentilaan, joten ICF-luokitus ei määrittele kyseisiä tekijöitä. Yksilötekijät kuitenkin kuuluvat ICF-malliin, koska ne voivat vaikuttaa kuitenkin kuntoutumisen tuloksiin. (WHO 2004, 10–17; Roisko 13.2.2008/27.10.2008)

8 TOTEUTUS

8.1 Aiheen valinta

Aiheen valintaan vaikutti keväällä 2010 toimeksiantajan yhteydenotto sähköpostitse. Toimeksiantajan luotsaamasta Sataesteetön -hankkeesta, Kaikkien Kodista nousi useita eri opinnäytetyöaihevaihtoja.

Yksi aihevaihtoehto oli virtuaalisen apuvälinerekisterin luominen Kaikkien Kotiin tulevista apuvälineistä. Tämä aihevaihtoehto herätti kiinnostusta välittömästi. Miettiessä aihevaihtoehtoa oli pohdittava mitkä tekijät tulevassa opinnäytetyössä kiinnostavat. Tutkija halusi, että opinnäytetyö on käytännönläheinen ja opinnäytetyöstä olisi hyötyä muille. Nämä tekijät tulisivat täyttymään tässä aiheessa. Lisäksi apuvälineet ovat kiinnostaneet tutkijaa opintojen aikana, ja ne ovat liittyneet kiinteästi myös hänen opintojen ohella tekemään työhön. Teoreettista ja kokemusperäistä tietoa apuvälineistä siis löytyisi. Aihetta valitessa piti pohtia, miten saisi tästä aiheesta toimivan kokonaisuuden.

Opinnäytetyö tulisi käsittelemään apuvälineitä, apuvälineiden luokittelujärjestelmiä ja niiden pohjalta luotua apuvälinerekisteriä Kaikkien Kodin apuvälineistä.

8.2 Aiheen tarkentuminen

Opinnäytetyön aihe tarkentui kevään 2010 aikana. Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa toimeksiantajan kanssa käydyissä keskusteluissa pohdittiin täysin uuden apuvälineluokituksen luomisesta Kaikkien Kodin apuvälineistä. Tällöin keskusteltiin mahdollisuudesta luoda täysin uusi apuvälineiden luokitus- ja koodausjärjestelmä. Tämä ajatus todettiin kuitenkin jo alkuvaiheessa huonoksi, koska esimerkiksi apuvälineiden vaihtuessa Kaikkien Kodissa, olisi voinut olla hankalaa jatkaa apuvälineiden yhdenmukaista ja toimivaa luokittelua.

Opinnäytetyön aihe muuttui siten, että Kaikkien Kodin apuvälineet luokiteltaisiin kansainväliseen ISO 9999 apuvälineluokitukseen pohjautuen. Täten ei luotaisikaan

kokonaan uutta apuvälineiden luokittelujärjestelmää, niin kuin alun perin toimeksiantajan kanssa oli keskusteltu.

Opinnäytetyöaiheessa oli aluksi myös epäselvyyksiä siitä, mitä uutta opinnäyte tuo. Apuvälinerekisteri itsessään on ”uutta”, mutta mitä uutta tulee opinnäytetyön kirjalliseen osuuteen. Tällöin opinnäytetyönohjaajat ehdottivat toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen eli ICF-luokituksen yhdistämistä apuvälineiden luokitteluun. Tämä idea tuntui järkevältä ja luontevalta, joten tutkija päätti tarttua ajatukseen, ja hän lähtee soveltamaan ICF-luokituksen käyttöä apuvälineiden luokittelussa. Se, että miten nämä kaksi asiaa yhdistettäisiin, jäi ajatuksen tasolle pidemmäksi aikaa.

Opinnäytetyön aiheeksi muodostui Sataesteeön-hankkeen Kaikkien Kotiin tulevien apuvälineiden luokittelu kansainvälisen ISO 9999 apuvälineluokituksen sekä ICF-luokituksen eli toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen mukaan.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoituksena oli myös luoda ISO 9999 apuvälineluokituksen pohjalta virtuaalinen apuvälinerekisteri, jota olisi voinut samalla käyttää niin sanotusti apuvälinelainaamona. Internetissä toimivan apuvälinerekisterin avulla, joka olisi toiminut samalla virtuaalisena lainauspalveluna, eri henkilöt sosiaali- ja terveysalan, Porin yksikössä olisivat voineet tarvittaessa lainata Kaikkien Kodista apuvälineitä esimerkiksi tuntiopetukseen. Lisäksi Internetissä toimivan apuvälinelainaamon kautta eri henkilöt olisivat nähneet ajan tasalla olevan tiedon mahdollisesta apuvälineen lainaajasta ja apuvälineen sijainnista sosiaali- ja terveysalan yksikössä.

Opinnäytetyön edetessä apuvälinelainaamo ajatus koettiin huonoksi, apuvälineiden katoamisen pelossa. Kuitenkin virtuaalinen apuvälinerekisteri katsottiin olevan välttämätön. Yksittäisten apuvälinelainauksien sijasta päädyttiin koko Kaikkien Koti-tilan vuokraamiseen sosiaali- ja terveysalan palvelukeskus Soteekin tai Sataesteetön-hankkeen projektityöntekijöiden kautta. Soteekin harjoittelijaopiskelijat perehdytettiin Kaikkien Kodin apuvälineisiin, apuvälineiden käyttöön sekä ennen kaikkea apuvälineiden käytön opetukseen. Soteekin harjoittelijaopiskelijat tekisivät myös jo-

kaisen tilanvuokraustapahtuman jälkeen inventaarion päivitetyn, Internetissä toimivan apuvälinerekisterin pohjalta, kaikista Kaikkien Kodin apuvälineistä. Näin välttyäisiin suurilta apuvälineiden katoamisilta ja Sataesteetön – hanke olisi ainakin selvillä siitä, mitä on kadonnut ja minkä vuokrauksen jäljiltä.

8.3 Toiminnallinen opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulussa toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen on yksi vaihtoehto tehdä opinnäytetyö. Toiminnallinen opinnäytetyö vastaa tutkimuksellista opinnäytetyötä. (Vilkkä & Airaksinen, 2004, 9) Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen, koska opinnäytteen tuloksena syntyy tuote, eli virtuaalinen apuvälinerekisteri.

“Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä ja järjeistämistä”. Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta osiosta; käytännön toteutuksesta ja sen raportoinnista tutkimusviestinnän keinoin. (Vilkkä & Airaksinen, 2004, 9)

8.4 Yhteistyötahot

Yhteistyötahoina opinnäytetyössä toimivat toimeksiantajat, Sataesteetön -hankkeen projektipäällikkö Mari Törne ja asiantuntijaopettaja Sirpa Jaakkola-Hesso. Yhteistyötahona toimi myös Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan viestintä- ja markkinointisuunnittelija Anna-Liisa Montonen, jonka kanssa suunniteltiin ja toteutettiin Internetiin virtuaalinen apuvälinerekisteri Kaikkien Kodin apuvälineistä.

Tausta-aineiston hankinnassa yhteistyötahona toimi Porin kaupungin sairaalan fysioterapeutti Maarit Metsänen.

8.5 Apuvälineiden luokittelu

Leikas & Eräkanto (1994, 6) määrittelevät luokituksen käsitteitä sisältäväksi järjestelmäksi tai jäsennellyksi määräksi käsitteitä, jotka ovat laadittu niiden sisäisten suhteiden mukaan.

Luokittelun avulla on mahdollista tiivistää, jäsentää, eritellä, koota, asettaa järjestykseen ja suhteuttaa eri asioita ja toimintoja toisiinsa. Luokitus on hyvä keino avata ja käsitteellistää muuten vaikeasti hahmoteltavien asioiden sisältöä sekä sen avulla on helppo asettaa apuvälineet järjestykseen toisiinsa nähden. (Suomen Kuntaliitto 2004, 23)

8.5.1 Apuvälineiden luokittelujärjestelmät Satakunnassa

Yleisesti apuvälineiden luokituksessa käytetään SFS-EN ISO 9999 Vammaisten apuvälineet-Luokitus ja terminologia -standardia. Tätä SFS-EN ISO 9999 luokitusta käytetään muun muassa apuvälinerekistereissä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2010) Tausta-aineistoa varten sekä varmuutta kansainvälisen ISO 9999 apuvälineluokituksen käytöstä työelämässä, opinnäytetyössä selvitettiin Satakunnan alueen apuvälineyksiköiden apuvälinerekistereiden luokitusperiaatteita ja rakennetta.

Tarkoituksena oli kartoittaa Satakunnan alueen suurimpien apuvälineyksiköiden eli Porin kaupungin sairaalan, Satakunnan keskussairaalan ja Satalinnan sairaalan käyttämät apuvälineiden luokitusjärjestelmät apuvälinerekistereissään tai apuvälineiden rekisteröintijärjestelmissään. Oletuksena Satakunnan alueen apuvälineyksiköiden tilastointimenetelmistä oli se, että jollakin yksiköllä voi mahdollisesti olla oma apuvälineiden luokitusjärjestelmä, ja siihen liittyvät yksilölliset luokitteluperiaatteet. Täten opinnäytetyötä varten olisi saanut vertailtavaa tutkimusaineistoa apuvälineluokituksista eri toimiyksiköiden apuvälinerekistereissä.

Yhteyttä otettiin ensimmäiseksi Porin kaupunginsairaalan apuvälinelainaan. Fy-
sioterapeutin kanssa sovittiin pienimuotoisesta haastattelusta samalle päivälle, koski-

en heidän käyttämää apuvälinerekisteriä ja apuvälineiden luokittelujärjestelmää (Liite 2.).

Haastattelussa kävi ilmi, että Satakunnan apuvälinekeskus kattaa kaikki Satakunnan alueen suurimmat apuvälineyksiköt eli Satakunnan keskussairaalan, Porin kaupunginsairaalan ja Satalinnan sairaalan sekä joukon pienempiä kuntia Satakunnan alueella. Kaikilla näillä Satakunnan apuvälinekeskukseen kuuluvilla apuvälinelainaamoyksiköillä on sama apuvälineiden luokitus- ja rekisteröintijärjestelmä, Kunto Apu, jonka apuvälineiden luokitusperusteena on kansainvälinen ISO 9999 apuvälineluokitus. (Metsänen henkilökohtainen tiedonanto 15.12.2010) Haastattelu antoi varmuutta kansainvälisen ISO 9999 apuvälineluokituksen käytöstä varsinkin Satakunnan alueella.

Opinnäytetyötä varten haastateltu fysioterapeutti koki Kunto Apu rekisteröintijärjestelmän toimivaksi ja helpoksi käyttää, koska rekisteröintijärjestelmän on yhtenäinen kaikkien Satakunnan apuvälinekeskukseen kuuluvien apuvälineyksiköiden kanssa. Kunto Apuun rekisteröityessä voi nähdä kaikki sopimuskuntien apuvälinevarastot, kokonaismäärät sekä apuvälineiden lainaukset. Tilanteiden eläessä apuvälinerekisteriä päivitetään niin, että apuvälinerekisteri on jatkuvasti ajan tasalla. Päivitetyn apuvälinerekisterin avulla on täten helppo seurata mitä apuvälineitä missäkin varastossa on ja kuinka paljon, ja näiden pohjalta tehdä tarvittavia apuvälineiden lisähankintoja. (Metsänen henkilökohtainen tiedonanto 15.12.2010)

8.6 Apuvälineiden luokittelu hyödyntäen SFS-EN ISO 9999

Apuvälineiden luokittelussa lähdettiin liikkeelle listaamalla kaikki apuvälineet, jotka olisi tarkoitus luokitella (Liite 1.). Tämän jälkeen apuvälineet jaettiin Apudatan avulla pääluokkiin, jonka jälkeen vasta lähdettiin tekemään tarkempaa jaottelua ryhmiin ja alaluokkiin. Apudata on Internetissä Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivuilla oleva tietokanta apuvälinealan organisaatioista ja palveluista. Apudatassa on apuvälineluokituksen nimikkeistöosa, ja siinä olevat apuvälineet ovat luokiteltu kansainvälisen ISO 9999 apuvälineluokituksen mukaan. Täydellinen apuvälineluokitus SFS-EN ISO 9999 Vammaisten apuvälineet - Luokitus ja terminologia- standardi on

mahdollista ostaa Suomen standardisoimisliitosta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2011) Opinnäytetyötä varten tätä virallista ISO 9999 standardia ei kuitenkaan hankittu, vaan apuvälineet luokiteltiin Apudatan avulla.

Apuvälineitä luokiteltaessa muutamat apuvälineet tuottivat vaikeuksia löytää sopivaa luokitteluperustetta Apudatasta. Apuvälineluokitusta tehdessä oli helppo todeta, että ainoastaan apuvälineen nimi, esimerkiksi nousutuki, ei kerro kaikkia tarvittavia apuvälineen yksityiskohtia. Luokitusta tehdessä on tiedettävä millainen apuväline on ja mitä ominaisuuksia siinä on. Myös Sataesteetön – hankkeen lopulliset apuvälinetilaukset poikkesivat aiemmin saaduista tilauslistoista, joten Kaikkien Kodissa olevien apuvälineiden olemassaoloa oli tarkistettava toimeksiantajalta jälkeenpäin ja päivitettävä apuvälinerekisteriä lopulliseen muotoonsa.

Opinnäytetyössä tehty apuvälineluokitus Kaikkien Kodin apuvälineistä on täysin yhdenmukainen luokitusjärjestelmä kansainvälisen ISO 9999 standardin kanssa. Muutamien apuvälineiden kohdalla apuvälineiden luokituksessa oli tehtävä ikään kuin kompromissi siitä, mihin ISO 9999 standardin luokkaan kyseinen apuväline kuuluu, koska Apudatasta katsottuna apuväline voi periaatteessa kuulua useampaan alaryhmään.

8.6.1 Ryhmittelyperusteet ja koodit

Apuvälineiden ryhmittely ISO 9999 apuvälineluokituksessa perustuu apuvälineiden toimintaan eli käyttötarkoitukseen, ja niiden perusteella apuvälineet ovat jaoteltu ISO 9999 apuvälineluokituksessa yhteentoista pääluokkaan. Luokituksessa toiminnalla tarkoitetaan apuvälineen toimintaa ja merkitystä apuvälineen käyttäjän kannalta, eikä apuvälineen teknistä toimintaa. (Leikas & Eräkanto 1994, 6)

Kansainvälinen ISO 9999 apuvälineluokitus rakentuu selvän kaavan mukaan. Apuvälineluokituksessa on kolme hierarkkista tasoa, jotka ovat pääryhmä, ryhmä ja alaryhmä. Pääryhmät siis kattavat kaikki ryhmät ja ryhmä puolestaan kattaa kaikki sen alaryhmät. Jokaisella pääryhmällä, ryhmällä ja alaryhmällä on omat koodinsa ja ryhmänimikkeensä sekä määritelmä tai ryhmänimikkeen sisältöä selittävä ja tarken-

tava teksti. Ryhmänimikkeet kuvaavat ryhmän sisältöä mahdollisimman tarkasti ja lyhyesti, ja ne esitetään monikkomuodossa. Varsinaisessa luokituksessa on myös tilannekohtaisesti viittaukset apuvälineluokituksen muihin ryhmiin, jolloin vältetään päällekkäisyyksiltä. (Leikas & Eräkanto 1994, 6; RIVM:n www-sivut)

Jokaisella pääryhmällä on oma kaksinumeroinen koodi (Kuvio 3.) ja koodit seuraavat toisiaan suurenevassa numerojärjestyksessä. Jokaisella ryhmällä on puolestaan nelinumeroinen koodi, josta kaksi ensimmäistä numeroa kertovat pääryhmän ja kaksi seuraavaa numeroa ryhmän sijoittumista pääryhmän sisällä. Kullakin alaryhmällä on siten kuusinumeroinen koodi, jossa kaksi ensimmäistä kertovat pääryhmän, kaksi seuraavaa numeroa ryhmän ja vastaavasti kaksi viimeistä numeroa alaryhmän sijoittumista ryhmän sisällä. Jokaisella yksittäisellä kansainvälisen ISO 9999 apuvälineluokituksen perusteella luokitellulla apuvälineellä on siis kuusinumeroinen koodi, joka määrää apuvälineen sijoituksen luokituksessa. Apuvälineluokituksen valitut koodit eivät kasva niin sanotusti tasaisesti, vaan koodien välille on tarkoituksella jätetty tilaa mahdollisille muutoksille. (Leikas & Eräkanto 1994, 7) Apuvälineen sijoitus apuvälineluokituksessa kertoo asiantuntijalle suoraan apuvälineen käyttötarkoituksen, vaikka hän ei tuntisi apuvälinettä entuudestaan.

Apuvälineissä itsessään on normaalisti koodi, esimerkiksi tarra tai kaiverrus, joka kertoo apuvälineen yksilönumeron, ja täten apuväline on tunnistettavissa ja eroteltavissa muista apuvälineistä. Yksilökoodeja Kaikkien Kodin apuvälineissä ei ole, mutta jokainen apuväline on virtuaalista apuvälinerekisteriä varten valokuvattu. Kaikkien Kodin apuvälineisiin ei myöskään ole merkitty niin sanottua ISO-koodia, vaan Kaikkien Kodin apuvälineissä on apuvälineyritysten omat tunnistetarrat, joissa on ainoastaan apuvälineyrityksen nimi. Näin Sataesteetön -hanke on tietoinen apuvälineen omistajasta, mikä on erityisen tärkeää, koska apuvälineet ovat Sataesteetön -hankkeessa pitkäaikaislainassa.

04 Apuvälineet henkilökohtaiseen lääketieteelliseen hoitoon

- Apuvälineet , joiden tarkoitus on parantaa, seurata ja ylläpitää kyseessä olevan henkilön terveydentilaa

05 Välineet taitojen harjoittamiseksi

- Apuvälineet, jotka on tarkoitettu henkilön fyysisten, henkisten ja sosiaalisten kykyjen parantamiseen

06 Ortoosit ja proteesit

- Apuvälineet, jotka muuttavat hermo-, lihas- ja luustorakenteiden toimintaa. Apuvälineet, joilla korvataan osittain tai kokonaan puuttuvaa kehon osaa. Kehon omalla tai ulkoisella voimanlähteellä toimivat tukilaitteet/proteesit, kosmeettiset proteesit ja erityisjalkineet

09 Henkilökohtaisen hygienian ja suojan välineet

- Apuvälineet, esim. riisuutumisen- ja pukemisvälineet, vartalon suojat, henkilökohtaiset hygieniavälineet ja fyysisiä ja fysiologisia ominaisuuksia mittaavat välineet

12 Liikkumisen apuvälineet

- Apuvälineet lyhyiden ja pitkien matkojen tekemiseen

15 Kodinhoitovälineet

- Apuvälineet, esimerkiksi syömiseen, juomiseen, ruuanlaittoon, siivoukseen ja pyykinpesuun

18 Asuntojen ja muiden tilojen varusteet ja lisälaitteet

- Apuvälineet, esimerkiksi lepoon ja työskentelyyn tarkoitetut huonekalut, huonekalujen lisävarusteet sekä välineet ja laitteet asuntojen, työpaikkojen ja opetustilojen muuttamiseen

22 Kommunikoinnin, tiedonsaannin ja tiedonvälityksen apuvälineet

- Apuvälineet, joiden avulla helpotetaan henkilöä vastaanottamaan, lähettämään, tuottamaan ja käsittelemään tietoa eri muodoissaan. Lisäksi näkemisen, kuulemisen, lukemisen, kirjoittamisen, puhelinkäytön apuvälineet sekä merkinanto- ja hälytysvälineet ja tietotekniikka

24 Esineiden ja laitteiden käsittely- ja kuljetusvälineet

- Apuvälineet, jotka helpottavat/mahdollistavat muiden tuotteiden käytön. Käsikäyttöisen ja sähkökäyttöisen käsittelyvälineet, ympäristöhallintalaitteet sekä säätöjen, toimintojen ja tilojen ilmaisimet. Tavaroiden kuljettamisessa tarvittavat apuvälineet.

27 Ympäristöolosuhteita parantavat välineet, työvälineet ja työkonet

- Välineet ja laitteet, joilla parannetaan henkilökohtaista ympäristöä arjessa, käsinkäytettävät työvälineet ja sähkökäyttöiset koneet

30 Vapaa-ajan välineet ja leikkivälineet

- Apuvälineet, jotka on tarkoitettu leikkeihin, harrastuksiin, urheiluun ja muuhun vapaa-ajan viettoon

Kuvio 3. Kansainvälisen ISO 9999-apuvälineluokituksen pääryhmät ja sisältö pääpiirteissään (mukailltu EASTIN yhdistyksen www-sivut 2010; Leikas & Eräkanto 1994, 26–47-71)

8.6.2 Virtuaalisen apuvälinerekisterin luominen

Tämän opinnäytetyön yksi osa, virtuaalinen apuvälinerekisteri, on Internetissä toimiva tietokanta. Apuvälinerekisterissä Kaikkien Kodin apuvälineet ovat listattuna numerokoodien ja apuvälinenimikkeiden mukaan, jotka ovat täysin yhtenevät kansainvälisen ISO 9999 apuvälineluokituksen mukaan.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan virtuaalisen apuvälinerekisterin oli tarkoitus valmistua yhteistyössä tieto- ja viestintäteknikka-alan opiskelijan kanssa. Opinnäytetyön edetessä päädyttiin kuitenkin siihen, että Satakunnan ammattikorkeakoulun, sosiaali- ja terveysalan viestintä- ja markkinointisuunnittelija Anna-Liisa Montosella on päävastuu verkkosivujen graafisessa suunnittelussa ja varsinaisessa toteuttamisessa.

Verkkosivujen, virtuaalisen apuvälinerekisterin toteuttaminen käynnistyi loppusyksystä, yhteydenotolla viestintä- ja markkinointisuunnittelijaan. Hänelle toimitettiin apuvälinerekisteriin tarvittava materiaali, eli Kaikkien Kodin apuvälineistä tehty ISO 9999 standardiin perustuva apuvälineluokitus ja apuvälineistä otetut valokuvat. Muutamien tapaamiskertojen jälkeen verkkosivujen, virtuaalisen apuvälinerekisterin linkkipolusta, rakenteesta, toimintaperiaatteesta ja visuaalisesta ilmeestä oli alustavat suunnitelmat tehty.

Verkkosivujen käytännön toteutus, eli sivujen saaminen Internetiin jäi kokonaan viestintä- ja markkinointisuunnittelijan vastuulle, koska tutkijalla ei henkilökohtaisesti ollut riittävästi tietotaitoa tehdä toimivia Internet-sivuja. Tutkijan osuudeksi jäi antaa Internet-sivuihin toteutus- ja parannusehdotuksia.

8.7 Apuvälineiden luokittelu hyödyntäen ICF-luokitusta

Erilaisten tiedonhakujen, pohdintojen ja keskustelujen kautta alkusyksystä 2010 löytyi, vuoden 2009 joulukuussa julkaistu työdokumentti (Theo Bougie & Yvonne Heerkens 2009). Bougie ja Heerkens ovat dokumentissaan kuvanneet ja luokitelleet apuvälineitä kansainvälisen ICF-luokituksen mukaan. Tämän Internet-sivun löytäminen oli todella pitkän etsinnän jälkeen odotettu sivusto, koska aikaisemmin ei ollut mitään löytynyt tietoa apuvälineiden ja ICF-luokituksen yhdistämisestä. Opinnäytetyön edetessä oli ehtinyt myös heräämään ajatus siitä, että kyseistä luokitusta ei olisi aiemmin kukaan soveltanut ja tehnyt. Tämäkin Bougien ja Heerkensin julkaisema työdokumentti on ainoastaan vuoden vanha, ja ilmeisesti vasta ensimmäinen versio kyseisestä luokituksesta.

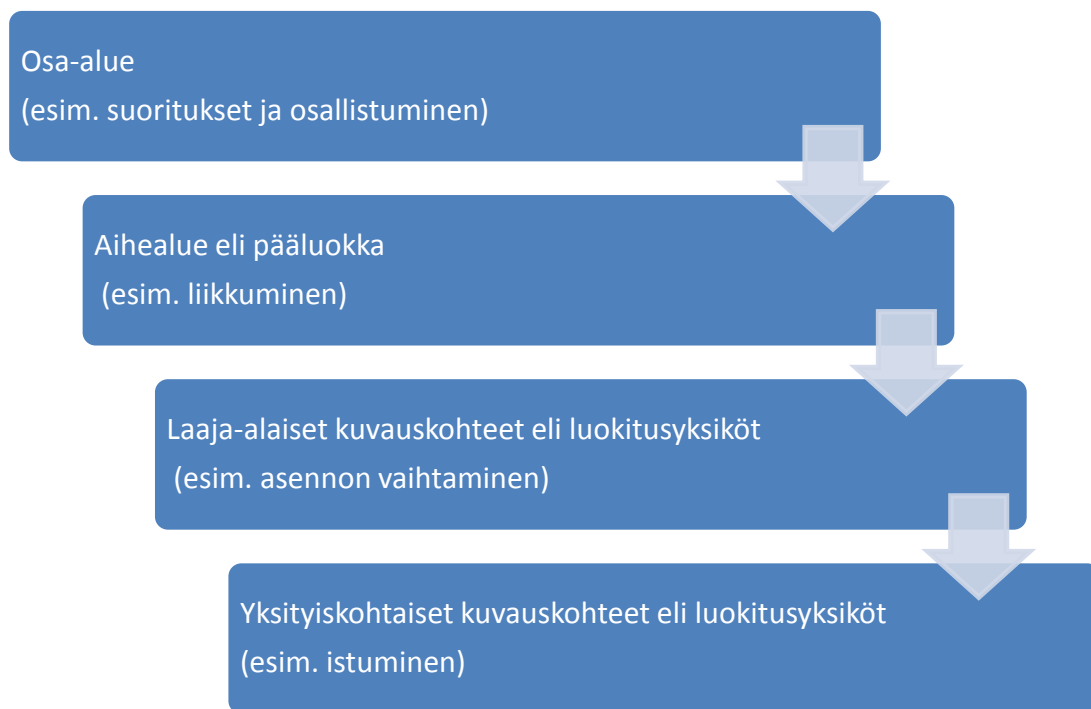
Tässä opinnäytetyössä ICF-luokitukseen perustuva apuvälineluokitus perustuu täysin tähän edellä mainittuun työdokumenttiin. Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelussa käytettiin Internet-sivustossa mainittuja neliportaisen eli yksityiskohtaisen ICF-luokituksen koodeja. Jokaisen apuvälineen kohdalla kuitenkin mietittiin kaikkein oleellisimpia apuvälineen toimintatarkoitusta kuvaavia koodeja. Muutamien apuvälineiden kohdalla tehtiin muutoksia Bougien ja Heerkensin ICF-luokituksen pohjalta tehtyyn apuvälineluokitukseen. Joitakin apuvälineiden kuvauskohdekoodeja jätettiin pois, koska joidenkin käytettyjen koodien katsottiin olevan perusteettomia.

ICF-luokitukseen pohjautuva apuvälineluokitus yhdistettiin tutkijan aiemmin tehtyyn ISO 9999 apuvälineluokitukseen (Liite 3.). Kattavan apuvälineluokituksen avulla on helppo tarkastella ja vertailla kunkin apuvälineen ISO 9999 ja ICF-luokituksen koodeja, koska jokaisen apuvälineen kohdalla on allekkain molempien luokitusjärjestelmien numerokoodit määritelmineen.

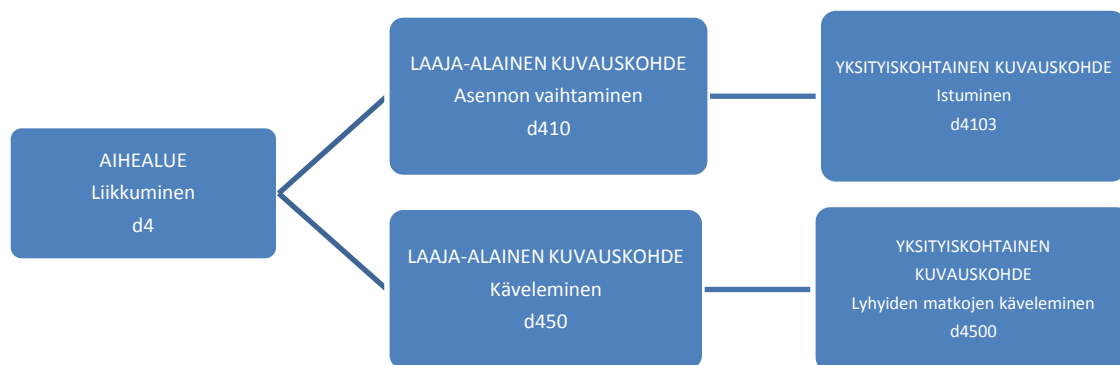
8.7.1 ICF-luokituksen osa-alueet, aihealueet ja koodit

ICF-luokituksen jokainen osa-alue eli ruumiin/kehon toiminnot ja kehon rakenteet, suoritukset, osallistuminen ja ympäristötekijät koostuu joukosta aihealueita eli pääluokkia. Aihealueet ovat ryhmitelmä mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia esimerkiksi fysiologisia toimintoja, anatomisia rakenteita ja tehtäviä. Aihealueet koostuvat puolestaan kuvauskohteista, jotka ovat luokituksen luokitusyksiköitä. Tämä ICF-luokituksen niin sanottu yksityiskohtainen eli laaja laitos sisältää yhteensä neljä luokitusporrasta (Kuvio 4.). Jokaisella kuvauskohteella eli luokitusyksiköllä on puolestaan oma kuvauskohdekoodinsa. ICF-luokituksessa b kirjain viittaa ruumiin/kehon toimintoihin, s kirjain ruumiin rakenteisiin, d suorituksiin ja osallistumiseen sekä kirjain e ympäristötekijöihin. Kirjaimen jälkeen koodiin kuuluu numeroita, joista ensimmäinen numero kertoo pääluokan ja loput aina yksityiskohtaisemman tiedon kuvauskohteesta. Näistä koodeista on annettu esimerkki (Kuvio 5.). (WHO 2004, 11, 21 ja 212)

Jokaisella aihealueelle ja kuvauskohteella on myös omat määritelmänsä, ja ne ilmaisevat kunkin aihealueen ja kuvauskohteen olennaiset piirteet ja tiedon siitä, mitä kyseiseen aihealueeseen sisältyy ja mitä siihen ei sisälly. (WHO 2004, 21)

Kuvio 4. ICF-luokituksen osa-alueet, aihealueet ja kuvauskohteet eli luokitusportaat

Kuvio 5. ICF-luokituksen hierarkisuus (mukailtu WHO 2004, 137 ja 143)

8.8 Opinnäytetyön aikataulu

Kevään 2010 aikana opinnäytetyön aihe tarkentui tapaamisissa toimeksiantajan sekä ohjaavien opettajien kanssa. Loppukevään ja kesän aikana keskityttiin taustaineiston hakuun, koskien apuvälineitä, apuvälinerekistereitä, ISO 9999 standardia ja ICF-luokitusta sekä opinnäytetyön teoriaosuuden kirjoittamiseen.

Syksyllä opinnäytetyön varsinainen toteutus alkoi apuvälineiden luokittelulla, ensin kansainväliseen ISO 9999 standardiin ja sitten ICF-luokitukseen pohjautuen. Alkutilvesta kartoitettiin myös Satakunnan apuvälinekeskuksen apuvälinerekisterin ja rekisteröintijärjestelmän rakennetta ja sisältöä, haastatteleamalla Porin kaupungin sairaalan fysioterapeuttia.

Opinnäytetyöprosessi kesti kaiken kaikkiaan vuoden, aiheen suunnittelusta aina opinnäytetyön esittämiseen asti. Valmistumispäivän päättäminen nopeutti opinnäytetyön tekemistä ja aikataulutusta.

9 TULOKSET

9.1 Virtuaalinen apuvälinerekisteri Kaikkien Kodin apuvälineistä

Opinnäytetyön tuloksena syntyi siis tuote, joka tulee toimimaan ennen kaikkea julkisena Internet-sivuna, myös yhtenä osana Sataesteetön -hanketta. Apuvälinerekisterin avulla Sataesteetön -hanke pystyy seuraamaan eri apuvälineyrityksistä pitkäaikaislaissa olevia apuvälineitä sekä niiden lukumäärää. Apuvälinerekisteriä on tarkoitus päivittää apuvälineiden vaihtuessa tai poistuessa Kaikkien Kodista. Näin opinnäytetyön tuloksena syntyneitä palvelinta on mahdollista käyttää niin kauan kuin apuvälineet ovat Sataesteetön -hankkeen käytössä ja Internet-palvelinta on päivitetty.

Virtuaalisen apuvälinerekisterin visuaalinen ilme on katalogityylinen. Ikään kuin kirja, jota on helppo selata ja tutkia. Internet-sivuilla, jotka johtavat apuvälinerekisteriin on lisäksi tietoa Kaikkien Kodista. Apuvälinerekisteriin pääset surffaamalla Satakunnan ammattikorkeakoulun, sosiaali- ja terveystieteiden Porin yksikön etusivulle: <http://www.samk.fi/sotepo> ja sieltä vasemmasta reunasta valitsemalla Kaikkien Koti.

Kaikkien Kodissa olevien apuvälineiden valokuvaamisella virtuaalisesta apuvälinerekisteristä tuli vielä informatiivisempi ja käytännöllisempi. Sataesteetön -hankkeesta ja ennen kaikkea Kaikkien Kodista kiinnostuneet voivat nyt etukäteen katsoa, mitä apuvälineitä Kaikkien Kodissa on mahdollista nähdä ja kokeilla sekä saada mahdollisesti lisäinformaatiota erilaisten apuvälineiden käyttötarkoituksista.

Opinnäytetyöni liitteessä (Liite 3.) apuvälineluokitus on puolestaan esitetty hierarkkisena listana, jossa on esitetty molemmat luokitustavat eli ISO 9999-apuvälineluokituksen ja ICF-luokituksen perustuva apuvälineiden luokittelu yhteinäisenä, vertailtavana tilastona. Lukijan on helppo seurata johdonmukaista ja havainnollistavaa listaa apuvälineistä sekä vertailla kummankin luokittelujärjestelmän koodoja. Liitteessä 3. sinisellä värillä on merkitty ISO 9999-luokituksen pääryhmät, jotka on esitelty myös Kuviossa 3 (s.27). Punainen väri osoittaa apuvälineen ISO 9999 standardin mukaisen koodin. Vihreä väri puolestaan kertoo apuvälineen ICF-luokituksen pohjautuvan numerokoodin määritelmään.

9.2 ICF-luokitukseen pohjautuva apuvälineluokitus

Opinnäytetyössä käsiteltiin myös apuvälineitä ja niiden luokittelua ICF-luokituksen mukaan. Apuvälineluokituksen tuloksena syntyi suomenkielinen Kaikkien Kodin apuvälineisiin keskittynyt apuvälineluokitus, jonka perustana on kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus.

Apuvälineluokituksessa (Liite 3.) on merkitty apuvälineiden kuvauskohdekoodit eli ICF-koodit vihreällä. ICF-koodi kertoo lukijalle suoraan, mitä toimintakyvyn osaluokituksia apuväline käyttäjälleen parhaassa tapauksessa mahdollistaa. ICF-luokitus on hyvin laaja, ja apuvälineen ICF-koodeiksi on valittu vain keskeisimmät apuvälinettä koskevat, toimintakykyä mahdollistavat koodit.

ICF-luokitukseen perustuva apuvälineluokitus on ainoastaan opinnäytetyöni liitteenä. Virtuaaliseen apuvälinerekisteriin ICF-luokitusta ei yhdistetty, koska Sataesteetön -hanke oli erityisen kiinnostunut juuri ISO 9999-apuvälineluokitukseen pohjautuvasta luokittelumenetelmästä.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten kansainvälistä apuvälineluokitusta, ISO 9999- standardia sekä toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälistä luokitusta (ICF-luokitusta) voidaan hyödyntää Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelussa. Opinnäytetyön aiheen varmentuessa, ei vieläkään ollut aivan selvää, miten tutkimusongelmaan lähdetään etsimään vastausta etenkin ICF-luokituksen kohdalla. ICF-luokituksen ja apuvälineiden yhdistämisestä ei myöskään ole paljoa tietoa, joten oli mielenkiintoista lähteä selvittämään ja soveltamaan teoriatietoja.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan oli tarkoitus jakaa Kaikkien Kodin apuvälineet toimintakyvyn ja toimintarajoitteiden käsitteellisen mallin (ICF-luokituksen) mukaan eri osa-alueisiin eli ruumiin/kehon toiminnot ja ruumiin rakenteet, suoritukset sekä osallistuminen. Tämä ajatus todettiin myöhemmin kuitenkin puutteelliseksi, ja ajatusta lähdettiin kehittämään eteenpäin yksityiskohtaisen ICF-luokituksen pohjalta. Samoihin aikoihin löytyi Internet-sivu, jossa tutkijat Bougie ja Heerkens vuonna 2009 julkaisemassaan työdokumentissa esittävät yhden mahdollisen tavan yhdistää ICF-luokitus ja ISO 9999 standardi. Tämä työdokumentti antoi uuden ja selkeän näkemyksen ICF-luokituksen hyödyntämisestä apuvälineiden luokittelussa. Opinnäytetyön ohjaajat antoivat hyväksynnän käyttää tässä kyseisessä työdokumentissa käytettyjä valmiita ICF-koodeja Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelussa.

Bougien ja Heerkensin tekemässä luokittelujärjestelmässä, jossa he yhdistävät ISO 9999 standardin ja ICF-luokituksen on kuitenkin muutamia epä johdonmukaisuuksia. Esimerkiksi miten pyörätuolille voidaan antaa ICF-koodi, joka kuvaa makuuasennon ylläpitämistä? Täten ICF:ään perustuvaa apuvälineluokitusta voisi vielä selkeästi tarkentaa, koska tämä makuuasennon ylläpitäminen ei kuitenkaan ole se oleellisin toimintatarkoitus pyörätuolin kohdalla.

Suurin osa Kaikkien Kodin apuvälineistä kuuluu ICF-luokituksen osa-alueisiin suoritukset tai osallistuminen. Näin luonnollisesti onkin, sillä apuvälineet mahdollistavat toimintaa eli suorituksia ja osallistumisia. Hajontaa ICF-koodeissa on, eli Kaikkien Kodissa on monenlaisia, monipuolisia apuvälineitä, jotka helpottavat ja auttavat toi-

mintarajoitteista henkilöä selviytymään erilaisista päivittäisistä toimista. Kaikkien Kodin apuvälineistä löytyy myös muutama apuväline, jotka kuuluvat puolestaan ICF-luokituksen osa-alueeseen ruumiin/kehon toiminnot ja ruumiin rakenteet, esimerkiksi hoitosängyn patja. Näiden apuvälineiden ensisijainen toimintatarkoitus on siis edesauttaa toimintakykyä tukemalla ruumiin toimintoja ja rakenteita.

Tämän opinnäytetyön yhtenä tavoitteena oli yhdistää apuvälineet ja toimintakyky, ja näin linkittää apuvälineluokitusjärjestelmät fysioterapia-alaan. ICF-luokitus antoi siihen mahdollisuuden, koska ICF-luokituksen keskeinen sisältö nimenomaan on tarkastella toimintakykyä eri osa-alueiden kautta. Apuvälineet puolestaan mahdollistavat toimintaa, ja auttavat halutun asian saavuttamisessa ja näin parantavat toimintakykyä. Lisäksi fysioterapeutilla on keskeinen asema apuvälinetarpeen arvioinnissa, apuvälineen sovituksessa ja hankinnassa, ja Kaikkien Kodin apuvälineistä suurin osa on erittäin tärkeitä myös itse fysioterapian kannalta.

ISO 9999 standardiin perustuva apuvälinerekisteri Kaikkien Kodin apuvälineistä on luotettava, koska ISO 9999 standardin on tarvinnut täyttää tietyt kriteerit silloin, kun standardi on hyväksytty kansainväliseksi apuvälineluokitukseksi. Ainoa epäluotettavuus opinnäytetyössä ISO 9999 pohjautuvassa apuvälineluokituksessa on tutkijan tulkintakysymykset eri apuvälineiden sijoittumisesta ISO 9999 apuvälineluokituksessa. ISO 9999 apuvälineluokituksessa on kuitenkin tarkasti kuvailtu, mitä mihinkin pääryhmään, ryhmään ja ennen kaikkea alaryhmään kuuluu.

Opinnäytetyöprosessi kaiken kaikkiaan antoi tutkijalle paljon syvennettyä tietoa erilaisista apuvälineluokituksista ja niiden luokittelumahdollisuuksista, sekä mahdollisuuden soveltaa tietoa ICF-luokituksesta ja apuvälineistä. Tutustuminen Kaikkien Kodin apuvälineisiin toi mukanaan mahdollisuuden nähdä ja käyttää apuvälineitä, jotka olivat entuudestaan tuntemattomia tai vähän käytettyjä. Opinnäytetyö selkeytti myös apuvälinemääritelmän monimuotoisuutta. Apuvälineen määritelmä ei ole yksiselitteinen, vaan määritelmään vaikuttavat muun muassa lait ja asetukset sekä henkilö, jolle apuvälinettä ollaan hankkimassa. Joissakin tapauksissa toimintarajoitteiselle henkilölle niin sanotut tavalliset laitteet tai välineet voidaan luokitella apuvälineeksi.

Opinnäytetyön tuloksena syntynyttä virtuaalista apuvälinerekisteriä voi jatkossa laajentaa koskemaan myös Satakunnan ammattikorkeakoulun, etenkin sosiaali- ja terveysalan apuvälineiden luokittelua ja rekisteröintiä. Sosiaali- ja terveysalalla on Porissa paljon apuvälineitä ja hoitovälineitä, jotka sijaitsevat milloin missäkin, eikä toimivaa ja päivitettyä apuvälinerekisteriä ole. Inventaarion pohjalta olisi helppo laskea olemassa olevat apuvälineet ja luokitella ne, esimerkiksi ISO 9999 standardiin pohjautuen. Tässä apuvälinerekisterissä olisi luonnollista tehdä lainauspalvelu, jonka avulla henkilöt sosiaali- ja terveysalan yksikössä voisivat lainata apuvälineitä esimerkiksi tuntiopetukseen. Näin kaikki ammattikorkeakoulun apuvälineet olisivat luokiteltu asianmukaisella tavalla, ja jokainen tietäisi mitä apuvälineitä voi lainata, miten apuvälineitä voi lainata ja etenkin missä lainattavat apuvälineet sijaitsevat. Lainauspalvelun avulla tiedettäisiin myös, että kuka apuvälineitä on lainannut ja milloin apuvälineet ovat taas lainattavissa.

Tämä opinnäytetyö osoitti, että kansainvälistä apuvälineluokitusta, ISO 9999-standardia ja toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälistä luokitusta voidaan hyödyntää myös Kaikkien Kodin apuvälineiden luokittelussa. ICF-luokitukseen pohjautuvia apuvälineluokituksia tulee tulevaisuudessa varmaan olemaan enemmän, kunhan maailmalla tehdään tutkimusta näiden asioiden parissa. Nyt erityisesti maailmalla on työn alla ISO 9999 standardin ja ICF-luokituksen yhdistäminen. Alustavia versioita on luotu, mutta ennen kuin luokitus on yleistettävissä, ja hyväksytty kansainvälisellä tasolla, vie se varmasti paljon aikaa.

LÄHTEET

Bougie, T. & Heerkens, Y. Working document. 2009. A combined action of NEN and the Dutch WHO FIC Collaborating Centre. Viitattu 13.12.2010.
<http://www.rivm.nl/who-fic/in/ISO9999withICReferences.pdf>.

De Kleijn-de Vrankrijer, M. 2002. Classification of technical aids for persons with disabilities: neighbor or member of the family?. Viitattu 28.10.2010.
<http://www.rivm.nl/who-fic/Annuals/brisbane91.pdf>.

EASTIN yhdistyksen www-sivut. Viitattu 27.10.2010.
<http://www.eastin.info/default.aspx>.

Hurnasti, T. 2006. Apuvälinepalveluja ohjaavien käsitteiden tulkintaa. Kuntoutustyöntekijöiden erilaiset näkemykset ”lääkinnällisen kuntoutuksen apuväline” ja ”päivittäiset toiminnot”- käsitteistä. Työpapereita 22/2006. Helsinki: Valopaino Oy.

Institute for Human Centered Design. Viitattu 18.11.2010.
<http://www.adaptenv.org/index.php?option=Home>.

Kettunen R., Kähäri-Wiik K., Vuori-Kemilä, A. & Ihalainen J. 2009. Kuntoutumisen mahdollisuudet. 4. uud. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Leikas, J. & Eräkanto, S. 1994. Apuvälineluokitus 1993. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.

Metsänen, M. 2010. Fysioterapeutti, Porin kaupunginsairaala. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 15.12.2010.

Pekkonen, M. 2010. Terveysteen liittyvä elämänlaatu laitospotilaiden kuntoutuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. RAND-36-mittarin soveltuvuus työikäisten laitospotilaiden ongelmaprofiilin määrittämiseen ja kuntoutuksen vaikutusten arvioimiseen. Helsingin yliopisto. Kansanterveystieteenlaitos. Akateeminen väitöskirja. Viitattu 21.10.2010.
<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/63147/terveyte.pdf?sequence=1>.

Rissanen P., Kallanranta T. & Suikkanen A. 2008. Kuntoutus. 2. painos. Keuruu: Duodecim.

RIVM:n www-sivut. (National Institute for Public Health and the Environment) Viitattu 27.10.2010. <http://www.rivm.nl/en/>.

Roisko, E. 13.2.2008/27.10.2008. ICF ja puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi. Viitattu 17.11.2010. [http://papunet.net/tikoteekki/julkaisut/tikonen-tiedote/arkisto.html?tx_mininews_pi1\[showUid\]=11&cHash=9e4215b790](http://papunet.net/tikoteekki/julkaisut/tikonen-tiedote/arkisto.html?tx_mininews_pi1[showUid]=11&cHash=9e4215b790).

Salminen, A. 2003. Apuvälinekirja. 2. uud. p. Helsinki: Tammer-Paino Oy.

- Satakunnan ammattikorkeakoulu. 8.9.2010. EU-osarahoitteiset kehittämishankkeet. Viitattu 14.9.2010.
http://www.samk.fi/tutkimus_ja_kehittaminen/palvelut_yrityksille_ja_yhteisoille/hyv_invoointipalvelut/sentteri.
- Savela, A. & Hakulinen, T. 2001. Apuvälinealan tulevaisuudennäkymiä-argumentoiva Delfoi-tutkimus. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.
- Suomen Kuntaliitto. 2004. Apuvälinepalvelunimikkeistö, opas terveydenhuoltoon. Helsinki: Kuntatalon paino
- Suomen Standardisoimisliiton www-sivut. Viitattu 27.10.2010. <http://www.sfs.fi>.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 5.5.2006/30.8.2010. Tervetuloa Apudataan! Viitattu 9.1.2011. <http://info.stakes.fi/apuvalineet/fi/apudata>
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 30.5.2006/8.3.2010. Apuväline. Viitattu 8.10.2010.
<http://info.stakes.fi/apuvalineet/FI/oppimateriaali/asiantuntijoille/apuvaline.htm>.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 30.5.2006/28.1.2008. Apuvälineitä tulevaisuudessa. Viitattu 25.10.2010.
<http://info.stakes.fi/apuvalineet/FI/oppimateriaali/asiantuntijoille/avtulevaisuus.htm>.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 4.4.2006/15.9.2010. ICF toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Viitattu 22.10.2010.
<http://sty.stakes.fi/FI/luokitukset/ICF/index.htm>.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 5.6.2006/30.8.2010. ISO 9999 Apuvälineluokitus. Viitattu 8.10.2010. <http://info.stakes.fi/apuvalineet/FI/avluokitus.htm>.
- Therapiafennican www-sivut. Viitattu 2.2.2011.
<http://www.therapiafennica.fi/wiki/index.php?title=Etusivu>
- Tilastokeskuksen www-sivut. Viitattu 2.2.2011. www.stat.fi
- Törne, M. 2010. Projektipäällikkö, Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto. 8.10.2010.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. p. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- WHO. 2004. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus ICF. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

LIITELUETTELO

LIITE 1. Luokiteltavat apuvälineet

LIITE 2. Haastattelun avoimet kysymykset

LIITE 3. Apuvälineluokituksessa käytetyt koodit. Apuvälineluokitus ISO 9999 apuvälineluokituksen ja ICF-luokituksen mukaan

LUOKITELTAVAT APUVÄLINEET

TYKE Oy

Kävelytuki Mauno, 4-pyöräinen

Nousutuki sänkyyn

TYKE tarttumapihdit aktiivinen

Reumatuoli Reeta

Tyke sängynjalan korottajat

Lonkkatyyny

Tukikahvat- ja kaiteet, punaisena, jos mahdollista:

- 400 kahva	1kpl
- 900 kahva	3kpl
- K-22S	2kpl
- Jalusta	2kpl

sukanvetolaite

suihkutuoli Alli, säädettävä

Tyke wc-korottaja

Sosiaalitilan kalusteet:

Tyke roska-astia, valkoinen kannella

TYKE-pesuaineannostelija WC:hen, valkoinen

TYKE-peilikaappi, jossa kallistuva peili

TYKE-valaisimet

TYKE-vaatekaappi, 2-ovinen, osastoleveys 300mm

Penkki 600mm mäntylauta

RESPECTA Oy

Kotihoitosänky SB400 90x200 1kpl

Patja 88x196 Alova 14 cm Promust-HD päällisellä 1kpl

LIITE 1.

(2/2)

Nousutuki Etude 40x50	1kpl
Liukulauta Glider 43x44	1kpl
Action 3 pyörätuoli	1kpl
Alova istuintyyny 43x44x6,5 cm	1kpl
Kaatumisesteet Action3	0,5 pari
Polkaisuputki Radius tikkari	1kpl
Leikkuuveitsi Stirex sahatërä	1kpl
Leikkuulauta/voileipäpidike	1kpl
Fix yleispidin	1kpl
Ruokailuväl. testaussalkku	1kpl
Keittolävikkö	1kpl
Sukanvetolaite	1kpl
Kenkälusikka joustava	1kpl
Avaajahattu Dycem iso sininen	1kpl
Yleisavaaja Uni	1kpl
Tarttumapihdit passiivinen 60cm	1kpl
Ompelusakset Fiskars softtouch	1kpl
Yleissakset Stirex	1kpl
Annosmuki	1kpl
Lautanen 20cm kouru reuna	1kpl
Talouspihti Stirex iso	1kpl
Vartalonpesin Beauty	1kpl
Ergogrip tukitanko	1kpl
WC-koroke 6cm Apollo	1kpl
Kääntölevy kahvalla 38cm	1kpl
Hiusharja Beauty	1kpl
Kampa pitkä Beauty	1kpl
Potilasnostin Minilift 200kg	1kpl
Nostoliina M Minilift Thorax Vyötärömitta 77-102cm	1kpl

LIITE 2.

1. Millä tavoin/miten rekisteröitte apuvälineet, joita teillä on varastossa/lainassa?
2. Mikä on apuvälinerekisterinne/rekisteröintijärjestelmänne luokitteluperiaate? (oma luokittelujärjestelmä, pohjautuuko esim. ISO 9999, vai jokin muu tapa)
3. Miten apuvälinerekisterinne/rekisteröintijärjestelmänne rakentuu? (pääryhmät/ryhmät/alaryhmät, jos sellaisia on)
4. Onko rekisterinne toimiva ja helppokäyttöinen? Onko parannusehdotuksia apuvälinerekisteriin, jos rekisteri ei ole toimiva? Millaisia?
5. Kuka vastaa apuvälinerekisterin/rekisteröintijärjestelmän päivittämisestä?

Apuvälineyrytykset:

(T) = Tyke Oy
(R) = Respecta Oy
(K) = Kone Ketola

Väri koodit:

sininen = ISO 9999 standardin pääryhmä
punainen = apuvälineen ISO koodi
vihreä = apuvälineen ICF koodi

Número- ja kirjainkoodit:

XX = ISO 9999 standardin pääryhmä
XX XX = ISO 9999 standardin ryhmä
XX XX XX = ISO 9999 standardin alaryhmä

b = ruumiin/kehon toiminnot
d = suoritukset ja osallistuminen
s = ruumiin rakenteet

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä	ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
04		Apuvälineet henkilökohtaiseen lääketieteelliseen hoitoon	
05		Välineet taitojen harjoittamiseksi	
06		Ortoosit ja proteesit	
09		Henkilökohtaisen hygienian ja suojan välineet	
	0933	Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet. Kohtaan sisältyvät vedenlämmön mittarit.	
	093303	Kylpy/suihkutuolit(pyörälliset ja pyörättömät), ammelaudat, jakkarat, selkänojat ja istuimet. Kylvyn ja suihkun aikana istumista tukevat välineet.	
	093303	Suihkutuoli Alli, säädettävä (T)	1
		d4151 istuma-asennon ylläpitäminen	
		d510 peseytyminen	
	093330	Pesulaput, -sienet ja -harjat, pidikkeillä, varsilla tai kahvoilla. Tarvikkeet vartalon pesuun tai hankaukseen.	
	093330	Vartalonpesin Beauty (R)	1
		d440 käden hienomotorinen käyttäminen	
		d445 käden ja käsivarren käyttäminen	
		d510 peseytyminen	
	093333	Saippuakupit, saippuanpitimet ja -annostelijat. Välineet saippuan tai puhdistusaineen pitämiseen ja/tai annosteluun.	
	093333	TYKE-pesuaineannostelija WC:hen, valkoinen (T)	1
		d440 käden hienomotorinen käyttäminen	
		d445 käden ja käsivarren käyttäminen	
		d510 peseytyminen	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
	0909		Pukeutumis- ja riisuutumisvälineet. Välineet jotka helpottavat pukeutumista ja riisuutumista.	
		090903	Sukan- ja housujenvetolaitteet. Välineet jotka helpottavat nilkkasukkien, sukkien ja sukka-housujen pukemista.	
		090903	Sukanvetolaite (T)	1
		090903	Sukanvetolaite (R)	1
			d5400 vaatteiden pukeminen	
			d5401 vaatteiden riisuminen	
			d5402 jalkineiden pukeminen	
			d5403 jalkineiden riisuminen	
		090906	Kenkälusikat ja saapasrengit. Välineet jotka helpottavat jalkineiden pukemista ja riisumista.	
		090906	Kenkälusikka joustava (R)	1
			d5402 jalkineiden pukeminen	
			d5403 jalkineiden riisuminen	
	0912		WC-apuvälineet	
		091206	WC-istuimet. Kohtaan sisältyvät esim. korotetut WC-istuimet sekä pesevät ja kuivaavat WC-istuimet.	
		091206	WC-koroke 6cm Apollo (R)	1
		091206	TYKE wc-korottaja (T)	1
			d4103 istuminen	
			d530 WC:ssä käyminen	
		091225	Käsi- ja/tai selkätuet, vapaasti seisovat	
		091225	K-22S tukikaide jalustalla (T)	2
			d4103 istuminen	
			d4104 seisominen	
			d530 WC:ssä käyminen	
	0939		Hiustenhoitovälineet. Välineet hiusten pesuun ja muotoiluun.	
		093906	Kammat ja harjat. Välineet hiusten siistimiseen.	
		093906	Hiusharja Beuty (R)	1
			d5202 hiusten/parran hoitaminen	
		093906	Kampa, pitkä, Beauty (R)	1
			d5202 hiusten/parran hoitaminen	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
12			Liikkumisen apuvälineet	
	1206		Kävelyn apuvälineet, kahdella kädellä käytettävät. Kävelyn apuvälineet, joita käytetään yksinään molemmilla käsillä tai ylävartalon avulla.	
		120606	Rollaattorit. Apuväline, johon kuuluu kädensijat ja kaksi tai useampia pyöriä, sekä mahdollisesti myös jalat. Kohtaan sisältyvät rollaattorit, joissa on istuin levähtämistä varten.	
		120606	Kävelytuki Mauno, 4-pyöräinen (T)	1
			b770 kävely- ja juoksutyylitoiminnot	
			d4153 istuma-asennon ylläpitäminen	
			d4154 seisoma-asennon ylläpitäminen	
			d450 käveleminen	
			d460 liikkuminen erilaisissa paikoissa	
	1216		Mopedit ja moottoripyörät	
		121609	Mopedit ja moottoripyörät, nelipyöräiset	
		121609	Midi sähkömopedi (K)	1
			d4751 moottorikulkuneuvon kuljettaminen	
	1222		Pyörätuolit, ihmisvoimin käytettävät. Välineet jotka liikkuvat pyörien avulla ja tukevat liikkumisrajoitteisen henkilön kehoa ja joiden liikkuminen on riippuvaisista käyttäjästä tai avustajasta. Kohtaan sisältyvät esim. seisten ajettavat pyörätuolit (joissa pyörätuoli pystyy myös nostamaan henkilön seisovaan asentoon ja pitämään hänet siinä).	
		122203	Pyörätuolit, käsikäyttöiset, molemmilta puolilta kelattavat Pyörätuolit, joita käyttäjä itse liikuttaa molemmin käsin joko pyörästä tai kelausvanteista.	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
			Kohtaan sisältyvät esim. etupyöristä kelattavat ja takapyöristä kelattavat pyörätuolit.	
		122203	Pyörätuoli Action 3 (R)	1
		d4150	makuuasennon ylläpitäminen	
		d4151	kyykkyasennon ylläpitäminen	
		d4153	istuma-asennon ylläpitäminen	
		d4154	seisoma-asennon ylläpitäminen	
		d465	liikkuminen välineiden avulla	
	1231		Siirtymisen ja kääntymisen apuvälineet. Välineet jotka auttavat muuttamaan asentoja.	
		123103	Liukulaudat, liukumatot ja liukulakanat. Välineet joiden avulla henkilön asentoa tai paikkaa muutetaan käyttämällä liukumis-tekniikkaa.	
		123103	Liukulauta Glider 43x44 (R)	1
		123103	Kääntölevy TurnTable kahvalla 38cm (R)	1
		d420	itsensä siirtäminen	
	1236		Henkilönnostolaitteet. Laitteet joiden avulla voidaan nostaa henkilö ja muuttaa hänen sijaintiaan ja asentoon jonkin toiminnon suorittamiseksi.	
		123604	Nostolaitteet, pyörälliset, henkilön seisovassa asennossa nostavat. Laitteisto, jonka avulla voidaan nostaa ja siirtää henkilö istuvasta asennosta seisovaan asentoon; laitteistoa voidaan liikutella vapaasti. Vartaloa kannatteleva osa koostuu kankaista ja hihnoista, jalkatuesta ja sääri- ja/tai polvituesta.	
		123604	Potilasnostin Minilift 200kg (R)	1
		d4100	makuulle meno	
		d4103	istuminen	
		d4104	seisominen	
		d4154	seisoma-asennon ylläpitäminen	
		d420	itsensä siirtäminen	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
		123621	Vartaloa kannattelevat osat nostolaitteisiin. Välineet jotka tukevat nostolaitteella nostettavaa henkilöä. Kohtaan sisältyvät esim. nostokankaat, -istuimet ja -parit sekä WC-istuimet kiinteisiin ja liikuteltaviin henkilönnostimiin.	
		123621	Nostoliina, M, Minilift Thorax, vyötärönmitta 77-102cm (R)	1
			d4150 makuuasennon ylläpitäminen	
			d4153 istuma-asennon ylläpitäminen	
			d4154 seisoma-asennon ylläpitäminen	
			d420 itsensä siirtäminen	

15				Kodinhoitovälineet	
	1503			Ruuanlaittovälineet. Kohtaan sisältyvät esim. jääkaapit ja pakastimet.	
		150306		Leikkuu- ja pilkkomisvälineet. Kohtaan sisältyvät esim. siivuttajat, veitset, leikkuulaudat, juustohöylät, munankeltuaisen erottelijat, munaleikkurit, sipulinpitimet ja -raastimet. Kohtaan eivät sisälly ruoanvalmistuskoneet.	
		150306		Leikkuuveitsi Stirex sahatähti (R)	1
		150306		Leikkuulauta/voileipäpidike (R)	1
		150306		Yleispidin Fix (R)	1
			d630	aterioiden valmistaminen	
		150318		Keittämis- ja paistamisvälineet. Kohtaan sisältyvät esim. keittoastiat, paistinpannut, munankeittimet, kahvin- ja teenkeittimet, kattilanpitimet/-kahvat, läviköt, paistinpannun suojat, vihanneskorit, munankeittotelineet ja paistopihdit, pannut, keittiövälineet.	
		150318		Keittolävikkö (R)	1
			d630	aterioiden valmistaminen	
	1509			Syömisen ja juomisen apuvälineet.	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
		150913	Ruokailuvälineet ja pillit. Välineet joita käytetään syödessä, ruokaa leikattaessa tai joiden päällä/sisällä/läpi ruoka viedään astiasta syöjän suuhun.	
		150913	Ruokailuvälineiden testaussalkku (R)	1
			b5100 imeminen	
			d550 ruokaileminen	
		150916	Mukit, lasit, kupit ja lautaset	
		150916	Annosmuki (R)	1
			d560 juominen	
		150918	Lautaset ja kulhot. Kohtaan sisältyvät esim. lämpölautaset, kuvalliset tai kahvalliset kulhot ja voileipälaudat.	
		150918	Lautanen 20cm kourureuna (R)	1
			d550 ruokaileminen	
	1512		Siivousvälineet	
		121227	Jätteenkäsittelyvälineet. Säiliöt tai välineet jätteen keräämiseen tai poistamiseen.	
		151227	TYKE roska-astia kannella, valkoinen (T)	1
			d6402 asunnon siivoaminen	
			d6405 jätteen hävittäminen	
	1515		Ompelu- ja vaatehuoltovälineet	
		151521	Sakset	
		151521	Ompelusakset Fiskars softtouch (T)	1
		151521	Yleissakset Stirex (T)	1
			d6500 vaatteiden vahvistaminen ja korjaaminen	
			d850 vastikkeellinen työ	
			d9204 harrastukset	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
18			Asuntojen ja muiden tilojen varusteet ja lisälaitteet	
	1806		Valaisimet	
		180603	Yleisvalaisimet. Valot jotka valaisevat alueen suoraan tai epäsuorasti ilman, että valo kohdistetaan tiettyyn pisteeseen.	
		180603	TYKE valaisimet (T)	1
			b2102 näön laatu	
			d8 keskeiset elämänalueet	
	1809		Istuimet. Kohtaan sisältyvät esim. säädettävät istuimet, istuintyyny ja -tuet, selkätyyny ja -tuet ja alustat.	
		180906	Jakkarat ja seisontatuolit. Istuimet joissa on yksi tai useampia jalkoja mutta ei selkä- tai käsinojia. Seisontatuolit ovat korkeita istuimia, jotka tukevat seisovaa tai melkein seisovaa henkilöä. Kohtaan sisältyvät esim. työjakkarat.	
		180906	Penkki 600mm, mäntylauta, viistoreuna	1
			d4153 istuma-asennon ylläpitäminen	
			d4154 seisoma-asennon ylläpitäminen	
		180921	Tuolit, erityisvalmisteiset. Tuolit jotka vastaavat erityisvaatimuksiin. Kohtaan sisältyvät esim. lastentuolit, istumasäkit, lattiaistuintimet jne.	
		180921	Reumatuoli Reeta (T)	1
			d4153 istuma-asennon ylläpitäminen	
		180931	Istuimet, istuinkokoonpanot ja abduktioalustat. Istuimet ja lisävarusteet jotka korjaavat ja/tai ylläpitävät oikeaa istuma-asentoa. Kohtaan sisältyvät esim. yksilöllisesti muotoillut istuimet. Kohtaan eivät sisälly istuintyyny ja alustat.	
		180931	Lonkkatyyny (T)	1

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
		s740	lantionseudun rakenne	
		d4153	istuma-asennon ylläpitäminen	
		d5700	fyysisen mukavuuden varmistaminen	
	180942		Istuintyynyt ja –alustat. Tyynyt jotka lisäävät mukavuutta. Kohtaan sisältyvät esim. pyörätuolien tyynyt ja alustat.	
	180942		Istuintyyny Alova 43x44x6,5 cm (R)	1
		d4153	istuma-asennon ylläpitäminen	
		d5700	fyysisen mukavuuden varmistaminen	
	1812		Sängyt. Kohtaan sisältyvät esim. kiinteällä ja säädettävällä makuualustalla varustetut sängyt ja irrotettavat sängynpohjat/patja-alustat.	
	181210		Sängyt ja irrotettavat sängynpohjat/patja-alustat, sähkösäätöiset. Sängyt joissa on yksi- tai useampiosainen patja-alusta, jonka korkeutta ja/tai kulmaa voidaan voidaan säätää; vammaisen henkilö itse tai avustaja tekee muutokset sähköisellä säädöllä.	
	181210		Kotihoitosänky SB400 90x200 (R)	1
		d4150	makuuasennon ylläpitäminen	
		d4153	istuma-asennon ylläpitäminen	
		d5700	fyysisen mukavuuden varmistaminen	
		d6600	muiden henkilöiden avustaminen itsestä huolehtimisessa	
	181218		Patjat ja patjanpäälliset Patjat ja patjanpäälliset jotka lisäävät mukavuutta.	
	181218		Patja 88x196 Alova 14 cm Promust-HD päällisellä (R)	1
		b6202	virtsan pidätyskyky	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
		b810- b849	ihon toiminnot	
		s810	ihoalueiden rakenne	
		d4150	makuuasennon ylläpitäminen	
		d5700	fyysisen mukavuuden varmistaminen	
		181227	Sängynlaidat ja kohottautumislaineet, sänkyyn kiinnitettävät. Kokoontaitettavat tai poistettavat laidat, jotka estävät sängystä putoamista tai mahdollistavat oma-toimisen istumaannousun ja/tai asennon muuttamisen.	
		181227	Nousutuki Modux (R)	1
		181227	Nousutuki (T)	1
		d4100	makuulle meno	
		d4103	istuminen	
		d4150	makuuasennon ylläpitäminen	
		d4153	istuma-asennon ylläpitäminen	
		d5702	oman terveyden ylläpitäminen	
1815			Huonekalujen korkeudensäätövälineet	
		181503	Korotuspalikat ja -jalat. Välineet jotka asetetaan huonekalujen jalkojen alle lisäämään jalkojen korkeutta.	
		181503	TYKE sängynjalan korottajat (T)	3
		d4103	istuminen	
		d4104	seisominen	
		d420	itsensä siirtäminen	
1818			Tukikahvat ja kädensijat	
		181806	Tukikahvat ja kädensijat. Kiinteät kaiteet antamaan tukea asennonmuutokseen.	
		181806	Tukikahva 600 punainen (T)	1
		181806	Tukikahva 900 punainen (T)	3
		d4103	istuminen	
		d4104	seisominen	
		d415	asennon ylläpitäminen	

ISO koodi pääryhmä/ryhmä/alaryhmä		ICF koodi	Sisältö/Nimike	Määrä
	1836		Säilytyskalusteet	
		183606	Kaapit	
		183606	TYKE-vaatekaappi, 2-ovinen, osastoleveys 300mm (T)	1
		183606	TYKE-peilikaappi, jossa kallistu- va peili (T)	1
			d6102 asunnon kalustaminen	
			d620 tavaroiden ja palveluiden hank- kiminen	

22			Kommunikoinnin, tiedonsaannin ja tiedonvälityksen apuvälineet	
----	--	--	--	--

24			Esineiden ja laitteiden käsittely- ja kuljetusvälineet	
	2406		Pakkausten käsittelyvälineet	
		240603	Avaajat. Välineet joilla avataan pullot, purkit ja muut säilytysasti- at. Kohtaan sisältyvät esim. kiin- nipitävät levyt.	
		240603	Avaajahattu Dycem pieni hopea (R)	1
		240603	Avaajahattu Dycem iso sininen (R)	1
		240603	Yleisavaaja Uni (R)	1
			d4402 käsitteleminen	
	2418		Käsivarren ja/tai käden ja/tai sormien toimintaa auttavat ja korvaavat välineet	
		241803	Tarttumisvälineet Välineet jotka korvaavat käden tarttumistoiminnon.	
		241803	TYKE tarttumapihdit (T)	1
		241803	Tarttumapihdit passiivinen (R)	1
		241803	Talouspihti Stirex iso (R)	1
			d4401 tarttuminen	

27			Ympäristöolosuhteita parantavat välineet, työvälineet ja työkonemat	
----	--	--	--	--

30			Vapaa-ajan välineet ja leikkivälineet	
----	--	--	--	--